

Nr 230

Av herr Ståhl, angående avvecklingen av skifferoljehanteringen i Kvarntorp.

Av den redogörelse för det senaste årets verksamhet vid Svenska skifferoljeaktiebolaget i Kvarntorp som statsrådet och chefen för handelsdepartementet enligt 1961 års riksdagsbeslut lämnar i årets statsverksproposition (bil. 12 Handelsdepartementet, sid. 8 ff) framgår, att medan driften till vissa delar beträffande särskilt oljeutvinning och gasoldistribution avvecklats, kommer den på andra områden, särskilt för ökning av verksamheten vid ångkraftverket, att inte bara fortsätta utan även utökas. Sålunda framhålles, att då bolagets ångkraftcentral är ofullständig i så måtto, att turbiner och elektrisk utrustning ej kan fullt utnyttjas, har styrelsen beslutat komplettera ångkraftcentralen med en ny ångpanna, som avses bli eldad med finskiffer. Anläggningskostnaden beräknas till ca 3 milj. kr. Såsom i praktiskt taget alla de kalkyler, som under årens lopp presenterats riksdagen i samband med Kvarntorpverket, bedömes även denna anläggning så, att "driftsekonomin förutses bli tillfredsställande och medge avskrivningen av anläggningskostnaden på kort tid". Härigenom skulle öppnas möjlighet till ökad leverans av elkraft till Salpeterverken. Därefter tillägger departementschefen: "Erfarenheterna av anläggningens drift väntas vidare ge ledning vid bedömningen av förutsättningarna för kraftproduktion i större skala på basis av skiffer. Slutligen skall driften kunna anordnas på ett sådant sätt att undersökningar kan göras av möjligheterna att ekonomiskt utnyttja avfallsprodukterna. Särskilt kan nämnas att vissa tekniska förutsättningar synes föreligga för att utnyttja askan för tillverkning av byggnadsmaterial."

Det kan tilläggas, att här mer antydningssvis framförda prognoser för en ekonomiskt gynnsam långtidsbrytning av skiffer vid Kvarntorp ännu klarare kommit till uttryck i företagets personaltidning "Skifferskriften" nr 2, 1962.

Dessa kalkyler och utvidgningsplaner är anmärkningsvärda redan ur den synpunkten, att det av experter bedömes som helt osannolikt att en på skifferbrytning grundad framställning av elkraft på längre sikt skulle kunna konkurrera med de priser som statens vattenfallsstyrelse kan offerera — att en liten försöksanläggning kan göras räntabel sedan kapital lämnats för bortamortering av anläggningskostnaderna för kraftverket och andra anläggningar är en helt annan sak. Det bör också observeras, att ammoniak-tillverkningen i Kvarntorp kan baseras på annan råvara. Slutligen måste

påminnas om att den här föreliggande optimistiska kalkylen nästan i varje detalj är identisk med de lovande framtidsperspektiv, som ansågs bära omgiva tidigare kalkyler för nyanläggningar i Kvarntorp, kalkyler vilkas hållbarhet riksdagen tog ställning till i och genom beslutet hösten 1961 om skifferbrytningens nedläggande och gasolhanteringens avyttring.

Ännu mer anmärkningsvärd är emellertid den nu föreliggande planeringen mot bakgrunden av detta riksdagens beslut. Det kapital för avskrivningar av sammanlagt 40,455 miljoner samt ett nytt lån på 65 miljoner kronor som då lämnades avsågs uttryckligen inte för ny expansion av företaget utan för de kostnader, som kunde komma att uppstå i samband med dess avveckling.

Beträffande avvecklingen uttalades vidare i statsutskottets av riksdagen godkända utlåtande, att "såväl ur statsekonomiska som andra synpunkter välgrundade motiv föreligga för att nedlägga skifferbolagets oljeskifferhantering, som utgör grunden för och huvuddelen av bolagets verksamhet". Rörande takten i avvecklingen gjordes också ett bestämt uttalande: "Utskottet anser visserligen att avvecklingen bör ske så snabbt som möjligt", och det tillades, att av sociala och andra skäl förestavade "beslut om åtgärder bära fattas efter hand". Några som helst planer för expansion av företagets drift antyddes icke i detta riksdagsbeslut, som helt tog sikte på avveckling.

Med stöd av vad som här anförts hemställes,

att riksdagen vid behandling av handelsdepartementets redogörelse för kvarntorpskommissionens verksamhet måtte uttala, att 1961 års riksdagsbeslut rörande avvecklingen av skifferoljehantering i Kvarntorp till alla delar fortfarande skall utgöra riktlinje för kommissionens verksamhet.

Stockholm den 24 januari 1963

Manne Ståhl
